

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/153/2016
Identifikačné číslo spisu:	2212201187
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2212201187.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, zastúpenej TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, proti žalovanej: N., bývajúcej v R., o zaplatenie 386,88 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 12 Ro 18/2012, o dovolaní Spotrebiteľského združenia OSA proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2014 sp. zn. 11 Co 85/2013 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda vydal platobný rozkaz 30. mája 2012 pod sp. zn. 12 Ro 18/2012-24, v ktorom uložil žalovanej povinnosť, aby do 15 dní od doručenia platobného rozkazu zaplatila žalobcovi sumu 386,88 eur spolu s príslušenstvom, alebo aby v tej istej lehote podala odpor. Spotrebiteľské združenie OSA oznámilo dňa 23. apríla 2012 vstup do konania a 6. júna 2012 podalo na súd prvej inštancie odpor proti vydanému platobnému rozkazu. Žalobkyňa podaním doručeným okresnému súdu 17. augusta 2012 vzala svoj návrh na začatie konania späť a vyjadrila sa k trovám konania Spotrebiteľského združenia OSA.

2. Okresný súd Dunajská Streda uznesením z 21. novembra 2012 č. k. 12 Ro 18/2012-50 zastavil konanie a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej trovy konania na účet jeho právneho zástupcu vo výške 105,96 eur do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. V odôvodnení po právnej stránke dôvodil s poukazom na čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, § 18, § 24 ods. 1, § 25 ods. 1, § 96, § 146 ods. 2 O. s. p.

3. Krajský súd v Trnave uznesením z 31. marca 2014 č. k. 11 Co 85/2013 uznesenie okresného súdu v napadnutej časti náhrady trov konania vedľajšieho účastníka zrušil a žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že v danom prípade bola zásadná otázka, či Spotrebiteľské združenie OSA, ktoré vstúpilo do konania z vlastného podnetu, malo právo podať odpor proti

platobnému rozkazu. Podľa názoru krajského súdu takéto oprávnenie sa vedľajšiemu účastníkovi vzhľadom na § 172 ods. 3 O. s. p. nepriznáva. V zmysle tohto ustanovenia teda vyplýva, že procesný úkon podať odpor môže realizovať len výlučne žalovaná, teda nie vedľajší účastník. Predmetné oprávnenie nemôže vedľajšiemu účastníkovi vzniknúť ani pri náležitom analogickom aplikovaní § 201 veta druhá O. s. p. Následne doplnil, že ustanovenia O. s. p., ktoré upravujú toto skrátené konanie v § 172 a nasledujúce sa potom nevyhnutne považujú za špeciálne ustanovenia k § 201 O. s. p. a nasledujúcim pojednávajúcim o odvolaní, ktoré majú prednosť pred všeobecnými ustanoveniami. Akcentoval s poukazom na judikované rozhodnutie najvyššieho súdu 6 Cdo 207/2011 zo dňa 10.10.2012, že v danom prípade žalovaná v zákonnej lehote nepodala odpor, platobný rozkaz je právoplatný a odpor podaný vedľajším účastníkom je treba považovať za odpor podaný neoprávnenou osobou. Záverom dodal, že vedľajšie účastníctvo v predmetnom prípade nevzniklo. Z tohto dôvodu úkon vedľajšieho účastníka, za ktorý si vyúčtoval trovy právneho zastúpenia treba považovať za úkony osoby, ktorá nie je účastníkom konania, v dôsledku čoho nevzniká právo na náhradu trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia. O práve na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 150 ods. 1 O. s. p.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podalo dovolanie Spotrebiteľské združenie OSA (ďalej aj „dovolateľ“). Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Súčasne požiadal o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. Dovolanie dôvodil odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f / O. s. p.), ktoré malo spočívať v odňatí práva na súdnu ochranu a prístupu k súdu zapríčinené takým odôvodnením súdneho rozhodnutia, ktoré považoval dovolateľ za formalistické, všeobecné a povrchné. Ďalej dôvodil, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) v spojení s § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Podľa názoru dovolateľa je daný aj rozpor s európskymi normami na ochranu spotrebiteľa a boli porušené práva spotrebiteľa podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie. Žalobkyňa ani žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Dovolanie Spotrebiteľského združenia OSA došlo na súd prvej inštancie 30. mája 2014, čiže za účinnosti O. s. p. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania, zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že uvedené dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože bolo podané neoprávnenou osobou (§ 447 písm. b/ CSP).

7. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. V zmysle § 239 ods. 3 O. s. p. je možnosť podania dovolania v prípade, ak ide o uznesenie o trovách konania vylúčená.

8. Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či podané dovolanie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O. s. p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady

uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

9. Nesprávnosti konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolateľ nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. V dovolaní však namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať ide tiež vtedy, keď príslušný súd odmietne jeho opravný prostriedok, hoci pre také rozhodnutie tu neboli procesné predpoklady (viď primerane R 23/1994). So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či zrušenie uznesenia súdu prvej inštancie v napadnutej časti náhrady trov konania a nepriznanie trov odvolacieho konania žalobkyni nevykazuje znaky takého procesného postupu a rozhodnutia, ktorým by sa odňala dovolateľovi možnosť konať pred súdom. Dospel k záveru, že tomu tak nie je.

10. Podľa platného znenia O. s. p. v čase rozhodnutia odvolacieho súdu ako vedľajší účastník by sa mohol popri žalobcovi alebo žalovanom zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O. s. p.). Ako vedľajší účastník sa môže popri žalobcovi alebo žalovanom zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O. s. p.). Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorej zo strán urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníka súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O. s. p.). V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako strana sporu. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom strany sporu, ktorú v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O. s. p.).

11. Vedľajšie účastníctvo je teda formou spoločenstva účastníkov v občianskom súdnom konaní. Vedľajší účastník je osoba odlišná od strany samotnej, ktorá sa zúčastňuje konania z dôvodu, že chce pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov (sporných strán). Zmyslom vedľajšieho účastníctva je „pomoc v spore“ niektorej zo strán. Vedľajší účastník je motivovaný víťazstvom v spore tej strany, ku ktorej pristúpil. Táto motivácia je daná buď právnym záujmom vedľajšieho účastníka na takomto výsledku konania, o ktorý ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím bude vo svojich dôsledkoch dotknuté jeho právne postavenie (práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva), alebo je v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O. s. p. daná predmetom jeho činnosti, ktorým je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

12. Z vyššie citovaného ustanovenia § 93 ods. 3 O. s. p. („Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorej zo strán sporu urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.“) možno síce vyvodiť, že tretia osoba sa stáva vedľajším účastníkom v okamihu, keď dôjde súdu oznámenie, že vstupuje do konania popri niektorej strane sporu, jeho vstup do konania však nie je prípustný v každom konaní. Vzhľadom na vyššie uvedený zmysel vedľajšieho účastníctva (pomôcť zvíťaziť v spore niektorej strane), treba ustanovenie § 93 ods. 3 O. s. p., pokiaľ ide o vznik účinkov vedľajšieho účastníctva, vykladať tak, že účinky vzniku vedľajšieho účastníctva môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho obsah a účel. Takýmto konaním môže byť zásadne len sporové konanie (porov. napr. Rubeš, J. in Handl, V. a kol. Občanský soudní řád, Komentář, Panorama, Praha, 1985, str. 418). To však neplatí napríklad pre také štádium sporového konania, v ktorom súd rozhoduje v tzv. skrátenom konaní, ktoré v porovnaní s obvyklým priebehom reálneho sporového konania vykazuje výrazné odlišnosti, keďže sa realizuje bez nariadenia pojednávania a bez dokazovania vo vlastnom zmysle slova (porov. Rubeš, J. In cit. dielo, str. 421). Pokiaľ žalovaný v tzv. skrátenom konaní, v ktorom sa platobný rozkaz vydáva spravidla bez jeho vypočutia, len na základe skutočností uvádzaných žalobcom a žaloba sa žalovanému doručuje až spolu s platobným rozkazom, nevyvíja žiadnu procesnú aktivitu, nemôže tak procesne účinne urobiť ani iný subjekt, domáhajúci sa vstupu do konania na jeho strane ako vedľajší účastník. Vstupom takého

subjektu do konania sa totiž nemôže naplniť zmysel vedľajšieho účastníctva, ktorým je „pomoc v spore“.

13. Konanie majúce povahu tzv. skráteného konania nadobudne atribúty sporového konania až včasným podaním odôvodneného odporu žalovaným, v dôsledku čoho sa platobný rozkaz zrušuje a súd nariadi pojednávanie. Až po takomto procesne účinne uplatnenom úkone žalovaného môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva, pomáhať v konaní hlavnej strane sporu a podporovať ju s cieľom prispieť k ochrane jej práv (v prípade vedľajšieho účastníctva podľa § 93 ods. 2 O. s. p.), prípade aj svojich vlastných práv plynúcich mu z hmotnoprávných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v prípade vedľajšieho účastníctva podľa § 93 ods. 1 O. s. p.). Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že účinky vedľajšieho účastníctva v štádiu tzv. skráteného konania nenastanú.

14. Ak teda Spotrebiteľské združenie OSA podaním zo 17. apríla 2012, doručeným 25. apríla 2012 (č. 1. 17 spisu), oznámilo súdu prvej inštancie, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovanej, nenastali urobením tohto úkonu účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva a nebol tu teda procesne relevantný dôvod na to, aby mu okresný súd doručil platobný rozkaz. Ak napriek tomu, na pokyn vyššieho súdneho úradníka z 30. mája 2012 (viď jeho pokyn na č. 1. 25 spisu), bolo tak urobené, nevznikli v súvislosti s týmto doručením procesné následky tvrdené Spotrebiteľským združením OSA, t. j. vznik jeho vedľajšieho účastníctva a práva na podanie odporu proti platobnému rozkazu.

15. „Začatie“ sporového konania v zmysle § 174 ods. 2 O. s. p. včasným podaním odôvodneného odporu môže iniciovať len žalovaný, nie aj tretia osoba, ktorá sa nestala procesne účinným spôsobom vedľajším účastníkom, resp. stranou sporu. Totižto iba žalovaný disponuje oprávnením dať procesne významný podnet na pokračovanie v konaní, v ktorom sa potom, okrem iných, uplatní prejednácia zásada a zásada kontradiktórnosti. Iba žalovaný rozhoduje o tom, či mieni v spore pokračovať a je výlučne na jeho vôli, či podá odpor proti platobnému rozkazu.

16. Vzhľadom na uvedené treba preto prisvedčiť záveru odvolacieho súdu, že Spotrebiteľské združenie OSA nebolo oprávnené na podanie odporu, lebo v zmysle ustanovenia § 174 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že procesný úkon podať odpor môže realizovať len výlučne žalovaná, teda nie vedľajší účastník. Vyššie uvedené závery o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva v konaní predchádzajúcim vydaniu platobného rozkazu plne platia pre všetky typy vedľajšieho účastníctva, t. j. aj pre vedľajšie účastníctvo právnických osôb, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, akou je aj dovolanie podávajúce Spotrebiteľským združením OSA. Dovolací súd nepovažuje za opodstatnenú námietku dovolateľa že súd arbitrárne zasiahol do procesných práv žalobkyne (správne má byť žalovanej), jeho odôvodnenie je nepreskúmateľné, v rozpore s čl. 38 Charty základných práv EÚ, čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ, ale aj v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu a Súdneho dvora EÚ. Ochranu práv spotrebiteľa môžu príslušné právnické osoby plne realizovať v riadnom sporovom konaní.

17. Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd konštatuje, že dovolanie vo veci bolo podané neoprávnenou osobou, preto ho v zmysle § 447 písm. b/ CSP odmietol.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.